

doops gezind plus

- 2 om te beginnen
- 3 vanuit de stilte
- 4-6 overdenking
Het is al begonnen
- 7 open ruimte
Zeven
- 8 zegenrijk

het is al begonnen

VOORAF

Machteld Stam

Al vanaf het begin van de coronamaatregelen staat ze er met enige regelmaat. Fors postuur, duidelijke stem, oranje hesje aan. Hoewel iedereen afstand moet houden kan niemand om haar heen. Met doek en sprayflacon desinfecteert ze de winkelwagens, maar ze doet meer dan dat. Ze vertelt mij dat ze naar de filiaalmanager was gegaan en voorgesteld had dit werk op vrijwillige basis op zich te nemen. 'Voor corona werkte ik als vrijwilliger in het buurthuis. Koffie zetten, praatje maken met de mensen, ze aandacht geven. Dat geeft mij voldoening. Ik krijg er energie van. En ik merk aan de bezoekers dat zij het ook op prijs

stellen. Nu is het buurthuis gesloten. Ik kan mij thuis ook vermaken, dat is het niet. Maar ik wil graag iets betekenen voor mensen.' En dat doet ze. Terwijl ze de winkelkarretjes schoonmaakt en aanreikt, spreekt ze de supermarktbezoekers aan. Een groet, een gesprekje, of soms alleen maar luisteren. Dan vergeet ze de karretjes schoon te maken, maar ik vermoed dat ze wel menige ziel reinigt. Voor sommige mensen zal dit het enige contactmoment van de dag zijn, op het praatje met de caissière na. Nabij zijn op de drempel van de supermarkt. Het kan het verschil maken.

BOEK

Yko van der Goot

Stevig staan in een kwetsbare wereld. Het belang van een krachtige levenshouding, Claartje Kruijff, uitgeverij Ambo/Anthos, € 18,99

Ruimte

Hoe blijf je als kwetsbaar mens overeind in een ontredderde wereld? Kwetsbaar zijn we allemaal. Dat kunnen we samen maar beter onder ogen zien. Claartje Kruijff, remonstrants predikant, treedt de harde realiteit tegemoet vanuit een diep besef van verbondenheid met alles om ons heen. Daarin kun je rust en ruimte vinden, de vrijheid om te zijn wie je bent en te leven in vertrouwen. Dat heeft voor haar alles te maken met het beeld van God die mens werd. Wees niet bang. Kom tevoorschijn, met alles wat je wel en

niet te brengen hebt. Je bent goed genoeg zoals je bent. Van daaruit kun je bijdragen aan de wereld.

Claartje Kruijff toont zich kwetsbaar in het beschrijven van haar eigen ervaringen. Ze schrijft kritisch over zichzelf, over haar angst en verlegenheid. Zo helpt ze je ruimte te maken om over je eigen schuld- en schaamtegevoelens na te denken. Ze schrijft over samen delen, luisteren en de kracht van verbinding. De bereidheid om van anderen te leren, zoals van haar buurvrouw die honderd jaar oud is: 'Je moet tevoorschijn komen met je wonden als je echt wilt helen.'

Daarbij benadrukt ze dat ons kleine persoonlijke verhaal is ingebed in een groter verhaal. Kwetsbaarheid kan ons weerbaar maken. 'Misschien is het weerloze wel het krachtigste wat we hebben. Het weerbaarste.' Niet dat het altijd makkelijk is, maar kwetsbaarheid kan ons helpen om ruimer te worden, om scherper te zien, milder te kijken en zachter te voelen. En goed te bedenken: gebundelde zachte krachten kunnen samen sterk zijn. Een mooi pleidooi voor kwetsbaar zijn in een harde wereld.

COLOFON

Doopsgezind Plus is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Doopsgezind NL*.

Redactie Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Jeannette den Ouden, Machteld Stam & Machteld van Woerden

Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeloor Haarlem

Druk GBU printmedia

Oplage 5.425

Papier G-Print 115 grams, Papyrus, FSC-gecertificeerd

Contact redactie

Singel 454 | 1017 AW Amsterdam

T 020 623 09 14 | dn@doopsgezind.nl

www.doopsgezind.nl

© ADS 2021

jij

Het is al begonnen!

Waar?

Daar! Precies waar je bent.

Maar ik zie het niet...

Je moet beter kijken!

Hoe dan?

Met je hart!

Ik weet niet hoe dat moet...

Doe je ogen dicht en denk aan de keren dat je luisterde en dacht zo kan het ook de keren dat je de moed had om dingen anders te doen dat je die moed uit je tenen moest halen en dat deed

Doe je ogen dicht en denk aan de keren dat je zomaar je neus volgde naar het onbekende dat je niet wist hoe en wat en toch vertrouwde dat je vertrouwen soms wankelde maar dat je niet opgaf

Maar wat is er dan begonnen?

Jij!

het kan helpen om je hart
eens uit te storten bij een ander

Het is al begonnen

Door het gordijn piept een lichtstraal. Even denk ik met schrik dat ik me verslapen heb; dan realiseer ik me dat het 's ochtends alweer vroeger licht begint te worden.

De dagen gaan lengen en ik heb het niet eens gemerkt! En dat terwijl ik zó verlang naar meer zon, meer warmte, meer echt menselijk contact. Even later zie ik, terwijl de regen met bakken uit de hemel valt, in de voortuin ineens een krokus in bloei staan. Wanneer is dat begonnen? Ik heb het niet gemerkt! Ineens staat hij daar, fier rechtop. Een kleine boodschapper uit een andere wereld lijkt het wel, die zegt: let op, want voor je het in de gaten hebt komt er een eind aan het winterse afzien en breken er andere tijden aan!

In zijn vroege jaren als dichter van bijbels geïnspireerde liederen schreef Huub Oosterhuis een canon met als titel 'Blijf niet staren'. Deze canon was ondanks

de wat lastige melodie in veel kerkelijke huizen, maar ook in verschillende zomerkampen, een geliefd en veel gezongen lied. Hij is in het Nieuwe Liedboek terug te vinden als Lied 809 en is gebaseerd op een tekst uit het bijbelboek Jesaja. Daar vinden we deze woorden:

*Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd,
laat het verleden nu rusten.
Zie, ik ga iets nieuw verrichten,
nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt? **

Huub Oosterhuis nam deze tekst bijna letterlijk over en eindigde zijn versie met: 'Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen, het is al begonnen, merk je het niet?'

In de levensdagen van Jesaja hadden de mensen veel om aan terug te denken, te gedenken.

Het leven was zwaar, men leefde als tweederangsburgers in een vreemd land, er was onderdrukking, er was ziekte en de dood was nooit ver weg. Dat alles kan ertoe bijdragen dat je alleen nog maar achterom kunt kijken en je blind staren op wat er allemaal gebeurd is, zodat er geen ruimte en bijna geen hoop meer is om te zoeken naar een uitweg. Zo was het in de dagen van Jesaja. In onze dagen kunnen we daar wel iets van herkennen. Misschien maakt het lied van Oosterhuis daarom wel zo'n indruk, want de tekst is direct invoelbaar. Het gaat blijkbaar niet alleen om die mensen lang geleden, het gaat ook om ons. Het houdt ons met een paar eenvoudige zinnen een spiegel voor. Welke kant kijken wij eigenlijk op? Wat 'beheerst' ons op dit moment het meest? En waar verlangen wij naar?

foto Machteld van Woerden

Het is niet zo dat we door Jesaja aangespoord worden om het verleden maar te vergeten. Hooguit worden we erbij bepaald dat er minstens twee kanten aan de gebeurtenissen in ons leven zijn: dat wat geweest is én dat wat nog komen gaat. Wat geweest is kunnen we niet meer ongedaan maken. Maar het hoeft ons huidige leven ook niet zodanig te beheersen dat er geen ruimte meer is voor een andere weg. Vandaar de aansporing om niet

langer met je gedachten bezig te zijn met het verleden.

Dat is allemaal makkelijker gezegd dan gedaan. Er gebeurt tijdens een mensenleven immers van alles: we hebben fouten gemaakt of we hebben onaangename ervaringen gehad, om het maar heel algemeen te zeggen. Daarover wil je nadenken, hetzij alleen, hetzij met hulp van anderen. Dat hangt af van de mate waarin het verleden je

huidige bestaan op een onprettige manier beïnvloedt. Maar het kan helpen om je hart eens uit te storten bij een ander, want wonderlijk genoeg maakt het uitspreken van wat je bezwaart de last dikwijls al lichter.

Ook het recente verleden overheerst nog behoorlijk onze gedachten en onze manier van leven. Een jaar geleden hadden we nog nooit van een lockdown gehoord. De daarmee gepaard

* Jes. 43:18 & 19
vertaling NBV

gaande sociale isolatie hadden we niet voor mogelijk gehouden, en wat dat voor gevolgen zal hebben voor onze mentale gezondheid weten we nog niet. We hebben veel te stille kerstvieringen meegemaakt, er werd niet of nauwelijks gezongen en dat alles maakt dat we snakken naar gewoon menselijk contact. Dit is een soort 'vroeger' waar we als het voorbij is toch echt niet naar terugverlangen, lijkt me. Of het moest al zijn dat we, door wat we meemaakten, ons opnieuw zijn gaan realiseren wat we echt belangrijk vinden in ons leven. Het zijn de immateriële waarden die we graag willen koesteren: liefde, nabijheid, zorgzaamheid, eenvoud, tevreden zijn met wat dichtbij is. En wat het materiële betreft: we hebben geleerd dat we veel bescheidener kunnen zijn, dat we met veel minder toe

we snakken naar gewoon menselijk contact

kunnen, dat ons geluk niet afhangt van verre reizen – en dat het allerbelangrijkste is: een beetje gezondheid!

En met deze constateringen richten wij ons al langzaam op wat komen gaat. De natuur gaat ons daarbij als een stille gids voor, want wat er ook gebeurt, de dagen gáán lengen, de krokussen gáán bloeien en de bossen zullen weer groen kleuren. Daar hoeven wij niets voor te doen, alleen maar met geduld afwachten, goed om ons heen kijken en tenslotte gaan zien dat er langzaam verandering komt, dat het leven weer gaat bewegen.

Zo is de natuur om ons heen ongemerkt hard aan het werk om groeikracht te ontwikkelen, waardoor wij ineens zien dat er weer leven ontspruit uit de grond, uit de bomen en planten. Zo is er ook buiten ons gezichtsveld ongemerkt keihard gewerkt om een vaccin te ontwikkelen dat ons in de toekomst zal beschermen tegen het coronavirus. Wat normaal gesproken tien jaar duurt is binnen een jaar gerealiseerd. Dat is een keerpunt voor ons allemaal en het wendt onze blik weer naar voren, naar dagen waarin weer meer mogelijk zal zijn. Het is al begonnen, nog mondjesmaat, en wij merken er nu nog niet veel van, maar het zal uiteindelijk beter gaan en stapje voor stapje zullen we terechtkomen in een nieuwe – en naar we hopen veiliger – werkelijkheid.

Ons rest nu vooral geduld oefenen! +

*Blijf niet staren op wat vroeger was.
Sta niet stil in het verleden.
Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen
het is al begonnen, merk je het niet?*

Huub Oosterhuis
(Lied 809 uit het *Nieuwe Liedboek*)

foto Andrey Konstantinov

Zeven

'Draag wel de zegelring van je grootvader maar niet zijn boord.' Deze woorden sprak voorganger Corrie Laros bij haar intrededienst in de Beemster vermaning in 2010.

Deze gedachte, dat je het goede uit het verleden moet gebruiken maar moet vernieuwen als dat nodig is, werd vijf jaar later de leidraad voor het vormgeven van de toekomstplannen van de doopsgezinde gemeente Beemster-Oosthuizen.

Laros: 'Op een tuinbankje in het polderlandschap, ergens in 2015, heb ik me met andere creatieve geesten gebogen over de vraag hoe we om moesten gaan met de reële mogelijkheid dat de DG Beemster wegens ledentekort of gebrek aan motivatie op zou houden te bestaan. Er borrelden nieuwe opties op en we schatten onze kansen in. Eén optie was om de ruimte en de huidige bebouwing van kerk en het kerkerf om te vormen tot een woon-, werk-, leef- en geloofsgemeenschap. De vermaning en haar bebouwingen zijn namelijk erfgoed en staan zelfs op de lijst van UNESCO. Dat zou een mooie basis kunnen zijn voor een dergelijk plan. Het doel was en is om een gemeenschap te genereren met cultureel en historisch besef.'

'Ook zijn de doopsgezinde waarden van belang', vertelt voorzitter Chris Luursema van De Beemster Vertoeving zoals het project heet: 'We zijn een sociaal bewogen gemeenschap, met oog voor de natuur en de wereld. Daarbij gaan we uit van zeven kernbegrippen: vrede in je hart en in de wereld, vrijheid, verdraagzaamheid, vriendschap, vertrouwen, verantwoordelijkheid en verdieping.

foto Jaap Slaegt

Vanuit deze basis willen we zes woningen realiseren waar mensen kunnen wonen, en een appartement waar je een paar weken kunt verblijven, bijvoorbeeld in het kader van studieverlof, het schrijven van een scriptie, bijkomen van burn-out of om welke andere reden dan ook. Samen vormen de mensen die er op dat moment zijn de gemeenschap, waarin de zeven kernwoorden een plek hebben.' 'We zoeken naar een organische samenleving, een kweekkas voor creatieve denkers, kunstenaars van de vrede, omarmers van schoonheid, troosters, idealisten, solidariteitsdenkers, consuminderers, innovatiedenkers, filosofen, tobbers, denkers en beminners van stilte', vult Laros aan.

Laros: 'Samen met de huidige kerkgangers en gemeenteleden en activiteiten die er al zijn, zal een nieuwe vorm van gemeente-zijn ontstaan. Het is hopelijk een antwoord op de vraag hoe wij als doopsgezinden de toekomst in kunnen gaan. We krijgen de nodige steun van de gemeente en hulp van plaatselijke partijen. Ook vanuit de ADS zijn zowel Henk Stenvers als Machteld Stam betrokken geweest, in verschillende stadia van het proces. Op die manier is een gedegen plan ontstaan. Het is haalbaar.' Luursema: 'Een groep enthousiastelingen is inmiddels bij elkaar gekomen, de bouwplannen zijn goedgekeurd en de financiering is op weg. Het gaat beginnen, maar eigenlijk is het al begonnen.' +

Ik had een uitvaartbijeenkomst geleid. Na afloop was er koffie mét.

Ik zwierf wat tussen de aanwezigen, maakte hier en daar een praatje en plotseling viel mijn oog op een jonge vrouw die kennelijk mijn aandacht wilde. Ik ging naast haar zitten (het was lang voor covid-19). Ze vertelde me dat ze de hulp was van het echtpaar waarvan nu de vrouw was overleden. Fijne mensen met het hart op de goede plek én op de tong. Ze had veel aan ze en ze zou zeker bij de kersverse weduwnaar blijven komen om te helpen bij het huishoudelijk werk.

Na wat inleidend gebabbel kwam de grote vraag: hoe ik als dominee dacht over homoseksualiteit. Nu kon ik natuurlijk ferm

zeggen dat dit voor mij de normaalste zaak van de wereld was, omdat ik zelf ook uit dat hout gesneden ben. Maar dan zou ik het gesprek waarschijnlijk onmiddellijk doodgeslagen hebben. Ik koos ervoor om eerst maar eens te vragen waar haar vraag vandaan kwam. 'Heb je even', vroeg ze. Ja, ik had tijd genoeg. Het condoleren leek nog lang te gaan duren, dus ik kon me rustig neerzetten voor een diepgaand gesprek.

Ze vertelde over haar jeugd in een orthodox gelovig gezin. Over haar ontdekking dat ze anders was. Dat haar hart niet sneller ging kloppen voor een leuke

jongen, maar wel voor een meisje. Over haar worsteling met dat anders zijn, vooral met haar kerk en met haar God. Over haar geloofstwijfel en over de depressies waarin ze belandde. Ach, het was een bekend verhaal en toch telkens weer nieuw en schokkend. Ouders die haar niet steunden, maar afwezen. Een kerkgemeenschap die met de rug naar haar toe ging staan.

Ik vertelde haar toen van mijn eigen worsteling met kerk en familie. Maar ook over het vinden van geloofsgemeenschappen waar je welkom bent om wie je bent als mens. Ik vertelde haar over mijn veranderde godsbeeld: van een afwijzende God in een verwelkomende, liefdevolle God die niet kijkt of je wel valt op het 'juiste' geslacht, maar het belangrijker vindt dat je werkelijk liefhebt en trouw bent.

Via de weduwnaar hoorde ik regelmatig over haar. Hij hield me bij elk huisbezoek trouw op de hoogte van haar wel en wee. Ze had een vriendin, zo vertelde hij me op een dag. 'Ja, al een poosje en ze hebben trouwplannen.' Nog weer later liet hij me trots een kaartje zien. 'Ja, je ziet het goed', zei hij, 'ze hebben een dochter'. De vriendin was zwanger geworden en de vrouwen waren de twee gelukkige moeders van een gezonde baby geworden. Mét hen voelde ook de man zich gezegend. Hij mocht immers een beetje opa zijn. +